

Střední škola Waldorfské lyceum

Křejského 1501/12

149 00 Praha 4

Architektonický popis a geometrické konstrukce budov

Ročníková práce

2023-2024

Sebastian Kleinhampl

Vedoucí práce: Radovan Daniel

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracoval samostatně.
Všechny použité zdroje a literatura byly plně odcitovány.

Chtěl bych poděkovat všem, kteří mi pomohli
s mou ročníkovou prací a podporovali mě. Také
bych rád poděkoval Ing. Arch. Robertu Seidlovy,
za cenné rady k architektonickému popisu budov.

Obsah

Úvod.....	5
1 Tančící dům.....	6
1.1 Historie.....	6
1.2 Architektura, styl a popis	7
2 Masaryčka	11
2.1 Historie místa	11
2.2 Projekt Masaryčka spojuje	12
2.3 Architektura, styl a popis	13
3 Kostel Nejsvětějšího srdce Páně	17
3.1 Historie.....	17
3.2 Architektura, styl a popis	18
3.2.1 Interiér.....	20
4 Praktická část	22
4.1 Tančící dům.....	22
4.2 Masaryčka	24
4.3 Kostel Nejsvětějšího Srdce Páně.....	26
5 Umělecká část	28
5.1 Postup při modelování.....	28
6 Závěr	30
Zdroje	32
Knížní zdroje.....	32
Seminární a diplomové práce	32
Internetové zdroje.....	32
Videa a jiné audio zdroje.....	34
Seznam obrazové přílohy	35

Úvod

Tématem mé ročníkové práce je netradiční architektura v podobě několika pražských staveb. Toto téma jsem si vybral, jelikož se začínám zajímat o architekturu a mám v plánu pokračovat studiem na Fakultě architektury ČVUT v Praze. Zároveň s tím, mě velmi baví rýsování a práce s prostorovým vnímáním a představami. Rozhodl jsem se to tedy spojit do mé práce.

Ve své práci se budu věnovat budovám, které jsem vyhodnotil jako vzhledově architektonicky zajímavé a nějakým způsobem atypické. Jedná se o Tančící dům, Kostel Nejsvětějšího Srdce Páně a nově postavenou budovu u Masarykova nádraží – Masaryčku. Každou z těchto budov jsem vybíral především podle jejího vzhledu. Snažil jsem se vybrat takové, které budou co nejoriginálnější mezi okolní zástavbou, svou výškou, tvarem, uspořádáním a většinou nějakým způsobem vyčnívají mezi ostatními budovami. Můj výběr byl tedy zaměřen především na netradiční budovy nebo komplexy budov, které stojí v Praze. Zároveň jsem při výběru zvažoval, zda je možné budovu narýsovat. Z toho důvodu jsem pro svou práci nepoužil katedrály se spoustou soch, ornamentů a malých vzorů, které by bylo příliš náročné ztvárnit.

V teoretické části se zaměřím na jejich historii, architektonický styl a popis, kontext vzhledem k době a místu, na kterém stojí. Popis jednotlivých budov se budu snažit napsat co nejpřesnější a výstižný. Abych použil správné formulace a způsob popisu, poprosil jsem architekta Roberta Seidla o pomoc se správnou strukturu popisu, jaké faktory se na budovách pozorují a jaké jsou odborné výrazy. Praktickou část budou tvořit narýsované kresby konkrétních budov ze tří perspektiv. Bokorys, nárys a půdorys. Tyto obrazy budou vytvořeny v měřítku podle fotografií, které pořídím a budou na papíře formátu A2. Půdorysy získám na webových stránkách Institutu plánování a rozvoje, kde je online dostupná mapa Prahy. Kresba bude kreslena tužkou za pomoci rýsovacích potřeb. Odpovídající velikosti budu přenášet z monitoru na papír pomocí pravítka a zvětšovat je v poměru jaký si určím. Tento poměr bude vždy takový, aby se obraz vešel na papír. Mou uměleckou částí práce bude tvořit trojrozměrný hliněný dutý model kostela Nejsvětějšího Srdce Páně na náměstí Jiřího z Poděbrad. Model bude neglazurovaný a nevypalovaný. Detail budou co nejvíce přesné, pokud to půjde vzhledem k velikosti. Model bude velký přibližně třicet centimetrů na délku a dvacet centimetrů na výšku.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Tančící dům

Tančící dům (Jiráskovo náměstí 1981/6, 120 00 Praha 2 - Nové Město) je nepřehlédnutelná budova na Praze 2 na rohu Rašínova nábřeží u Vltavy. Často je mu přezdíváno Ginger a Fred, podle amerického tanečního páru Ginger Rogersové a Freda Astaira. Budova má devět nadzemních a dvě podzemní patra. (Archizone.cz, 2014)

Nadzemní patra jsou využívána jako kancelářské prostory, umělecká galerie a luxusní hotel o společné celkové ploše 2965 m². Ve vrchní části se nachází restaurace a kavárna společně se střešní terasou s 679 m². Ve spodním patře a suterénu je konferenční středisko velké 400 m². Plocha celé parcely je 499 m². (Stavbaweb.cz, 2008). Architektury budovy jsou český architekt jugoslávského původu Vlado Milunić a Kanadčan Frank Gehry. Na interiérech se z velké části také podílela česká architektka Eva Jiřičná (Fialová, 2003). Tančící dům je dnes považován za jeden ze symbolů Prahy, i když ne vždy na něj bylo nahlíženo takto pozitivně (Hobzová, 2018).

1.1 Historie

Na místě, kde současně Tančící dům stojí, stával dříve novobaroční činžovní dům, jež byl během únorového bombardování v roce 1945 zničen (obr. 1). (Hobzová 2018) Dlouhou dobu na tomto místě nic nestálo a roku 1963 se rozhodlo, že prázdná parcela patřící městu bude zastavěna. Co by na pozemku mělo vzniknout navrhnul Vlado Milunić Václavu Havlovi při

Obrázek 1: Původní dům po bombardování v roce 1945

přestavbě jeho bytu ve vedlejším domě. Havel se později jako prezident vyjádřil, že by byl rád, kdyby na prázdném místě byl postaven dům s velkým knihkupectvím, uměleckou galerií a kavárnou na střeše s výhledem na Pražský hrad. (Fialová, 2003)

Po Sametové revoluci v roce 1990 proběhla neformální soutěž tří architektů o návrh domu, který by v proluce měl být postaven. Jan Línek přišel s bortící se formou, Vít Máslo předložil strohý projekt inspirovaný pražskou meziválečnou architekturou bez funkčního využití. Milunićův návrh nejlépe vystihoval ráz revoluce. Dům měl být nakloněný a korunován velkou skleněnou kopulí a skrýval posměšky na sousední dům, internacionálu a ukazoval odhalenou pravdu ženským poprsím, spadlou rudou oponu nebo mužem se spadlými kalhotami. (Fialová, 2003)

Milunićovo pokračování na projektu a revoluční pojetí ale nevypadalo nadějně, protože mezi lety 1991-1992 koupila parcelu nizozemská pojišťovna Nationale-Nederlanden, která na projekty

najímá světově známé architekty a budovu chtěla postavit především jako kancelářské prostory s restaurací na střeše. Tím byl Vlado Milunić vyřazen z výběru. Pro jeho štěstí byl developerem pojišťovny v Praze Milunićuv dávný přítel Paul Koch a díky němu mohl pokračovat v projekci Tančícího domu. Podmínkou ale bylo, že si jako partnera přizve světově známého architekta. Holandská pojišťovna usilovala o Francouze Jeana Nouvela, který pro ně dříve pracoval na Smíchově a později zde navrhoval dům Zlatý Anděl. Milunić ale na projekt chtěl přizvat Franka Gehryho. Jak uvádí Lidovky (Čtk¹,2016) Gehry prý návrh přijal se slovy „Pro zemi, která dala Americe Jaromíra Jágra udělám cokoliiv“. Gehry tedy přijmul roli vymýšlení celkové formy budovy a Milunić se navíc soustředil na přizpůsobování této formy do pražského kontextu a dodržení místních stavebních předpisů. Na značné části designu interiérů se také podílela česká architektka Eva Jiřičná. (Fialová, 2003) Stavba započala 3. září roku 1994 a budova byla otevřena a uvedena do provozu 20. června 1996. (Pražská drbna.cz, 2021)

Již při zveřejnění prvních návrhů, a hlavně po dokončení stavby, měli pražští obyvatelé velmi rozdílné názory na nově postavenou budovu. (Hobzová, 2018) Často tyto názory nebyly příliš pozitivní, ale spíše skeptické, jak se dá vyčíst z dobových novinových článků a rozhovorů. Podle odpůrců Tančícího domu prý nezapadá do historického kontextu místa a narušuje uliční linie svou velikostí a náklonem nad silnici. Názory ale samozřejmě nebyly pouze negativní a také ne pouze z řad českého obyvatelstva. Brzy se Tančící dům stal jedním z turistických terčů (IDnes.cz, 2020) a hned v roce 1996 dostal nejlepší ocenění za design tohoto roku v časopise Time. (Time.com, 1996)

Po krátké době přestala být budova kritizována, a především Pražané Tančící dům přijali. Za zmínku stojí, že většina kritiků byli z architektonických nebo výtvarných kruhů, zatímco jeho zastánci byli většinou laici v tomto oboru. (Stavbaweb.cz, 2008)

V roce 2013 dal vlastník budovu na prodej. O Tančící dům byl poměrně velký zájem nejen kvůli jeho vzhledu a jedinečnosti, ale i jeho poloze v centru Prahy. CBRE Global Investore, společnost, která od holandské pojišťovny koupila budovu již několik let před tím, Tančící dům prodala společnosti Pražská správa nemovitostí. (Hobzová, 2018) Ta za něj zaplatila 360 milionů korun a je v jejím vlastnictví dodnes. (Richter, Neprašová, 2013)

1.2 Architektura, styl a popis

Nationale Nederlanden Building, jak se Tančící dům původně jmenoval, se řadí do architektonického stylu dekonstruktivismus¹. (Hobzová, 2018) V tomto stylu stojí v Praze kromě

¹Dekonstruktivismus je typický nestandardním tvarem budovy poskládané z různých tvarů, které většinou nebývají pravidelné a mají hodně dynamických ploch vystupujících do prostoru. Pravý úhel je používán zřídka, ale jinak se styl žádnému tvaru neomezuje. Vyhýbá se používání ornamentů a podobných dekorací.

Tančícího domu také nově postavená budova, stále rozestavěného komplexu okolo Masarykova nádraží. Architektem tohoto projektu je světově známé studio Zahy Hadid. (Souček, 2017)

Budova má velmi netypický tvar nejen pro Prahu, ale i pro architekturu celkově. Dům přechází uliční linie z obou stran, kde sousedí s ulicí. Západní stěna je od stěny sousední budovy vystouplá přibližně o metr a půl a místy se vychyluje ještě více do ulice. Chodník vede pod prvním patrem budovy, které se nad něj vyklání. Ze strany od Jiráskova náměstí je do ulice vystupující pouze skleněná věž. Sloupy, na kterých tato věž stojí, jsou na chodníku rozšířeném do silnice. Taktéž je z linií vyklenutá rozšiřující se nárožní věž. Budova je podobně vysoká jako okolní zástavba, takže nijak nevyčnívá z městského reliéfu.

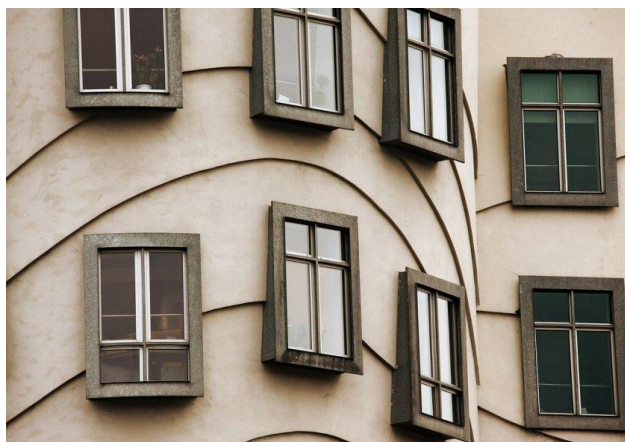

Obrázek 3: Tančící dům z protějšího břehu Vltavy

uprostřed terasy kopuli o průměru sedmi metrů, tvořenou z ocelových trubek, drátů a pletiva, která má představovat hlavu medúzy. (Fialová, 2003) Pod konstrukcí je kulaté skleněné okno, přivádějící do restaurace v horním patře denní světlo. Tato rohová věž je viditelně masivnější než druhá, vystupuje do uličního prostoru směrem k Vltavě a směrem nahoru se rozšiřuje. Představuje muže z tanečního páru - „Freda“.

Jelikož budova celkově není příliš velikostně rozdílná od okolních budov, tak ze vzdálenějšího pohledu nijak výrazně nevystupuje a nevyniká svou velikostí. Z bližšího pohledu již dům působí větší, těžší a mohutný. Zároveň z dálky nejsou tak výrazné početné křivky.

Tančící dům stojí na betonovém základu a devíti vrtaných pilotách². (Hobzová, 2018) Má dvě věže, z nichž jedna má na svém vrcholu

Obrázek 2: Okna vystupující z fasády

Při pohledu z Jiráskova mostu je jasně viditelné, že okna v jednotlivých patrech nejsou umístěna do stejné výšky, a to po celé budově. To vytváří větší pocit vlnění domu. Zároveň je možné si všimnout, že okna nejsou zarovnána se stěnou. Je tomu tak především na nárožní věži, která vůči zemi není kolmá. Okna jsou, a jejich spodní část tedy ze stěny vyčnívá. Celá fasáda je tvořena průmyslově

²Vrtaná pilota je kovová podpora základní desky stavby. Vrtá se pod základ budovy především proto, aby pomohla souměrně roznášet zatížení působící na základní desku. (Zakládání staveb)

vyrobenými betonovými panely tak, aby se na místě při stavbě pouze stavěly k sobě. Každý z nich má jiný tvar, tloušťku i prohnutí. Dům je po vnějších stranách zdí doplněn tenkými černými křivkami na bílé fasádě, které při pohledu z dálky dodávají větší pocit rozvlněnosti a hravosti budovy. Vnější a ani vnitřní stěny často nejsou kolmé na sebe navzájem a většinou ani směrem k zemi. Křivé stěny, oblé nebo naopak ostré rohy a nepravidelnost tvarů místností, způsobují problém pro zařízení interiéru. (Hobzová, 2018)

Na severní straně od Jiráskova náměstí stojí druhá věž s dvouvrstvou fasádou, jejíž druhá vrstva je skleněná. Tato věž se k domu konstrukčně moc nehodí a vypadá jako nalepená ke zbytku domu. Svou zakřiveností doplňuje jednotvárnost budovy. Vnější skleněná fasáda ale nenahrazuje okenní skla, ani neplní izolační funkci. Je zavěšená na vnitřní fasádě, ve které jsou zasazena okna. Je

Obrázek 5: Kovová moucha na spodu věže

nesena na pozinkované ocelové konstrukci, do které je zasazeno 250 tvarově unikátních skleněných desek. Mezi oběma vrstvami tedy vzniká prázdný prostor. Věž „Ginger“ má díky tomuto provedení působit, jako by byla oblečená do průhledné pláštěnky nebo šatů. Je

levotočivě prohnutá a uprostřed zúžená. Ve středu výšky věže je malý balkon, který z vnější strany spojuje obě věže. Přístup na něj je jen z Ginger. Obě věže nestojí na zemi, ale na šest metrů vysokých betonových sloupech. Fred na jednom tlustém kulatém 90 centimetrů širokém a Ginger na pěti prohnutých, hranatých, které se odshora rozdvíhají na jeden tlustší a jeden tenčí. (Hobzová,

Obrázek 4: Kopule a terasa na střeše

2018) Pod věžemi je vchod do budovy, na spodu věže Fred je přimontovaná velká kovová moucha a pod věží na zemi dnes stojí socha muže. Ta nahradila předešlou sochu gorily, před kterou zde byla vystavena trojrozměrná socha chapadla tvořená z mozaiky v rámci mezinárodního festivalu Sculpture Line. (Toušek, 2021) Na střeše nárožní věže a části střechy domu je terasa přístupná z kavárny Glass Bar v horním patře. Zbytek střechy je dřevěný s titanovou krytinou. (Archizone.cz, 2014)

Obrázek 7: Tančící dům ze shora

Obrázek 6: Pohled z Jiráskova náměstí

2 Masaryčka

Masaryčka je název pro nově vzniklou budovu nebo spíše vznikající komplex budov vedle Masarykova nádraží v Praze. Celý projekt, který je ještě stále v procesu nese název „Masaryčka spojuje“. Vizuál celého projektu má na starosti ateliér Zaha Hadid Architects světoznámé architektky Zahy Hadid. Ta ale v roce 2016 nečekaně zemřela. (Fialová, 2020) Návrh byl ale již hotový a její kolegové a studenti v něm pokračují. Úpravy mají podle studia a investora především propojit Staré město s Novým postavením nové budovy v ulici Na Florenci, které se budu ve své práci věnovat, a napojením této ulice na ulici V Celnici. Tato budova by měla ohraničit ulici z obou stran, a nejen z jedné, jak tomu bylo do nedávna. Zároveň je projekt snahou o modernizaci místního veřejného prostoru a vizuální oddělení magistrály. Zároveň, jak uvádí Ondřej Boháč, ředitel institutu plánování a rozvoje ve veřejné debatě z roku 2018 pořádané investorskou společností Penta Real Estate a institutem, je projekt řešením problému s tzv. brownfieldem³ vedle Masarykova nádraží, za což je institut vděčný (Center for Architecture and Metropolitan Planning, 2018)

2.1 Historie místa

Historie parcely velmi úzce souvisí s historií samotného Masarykova nádraží. Projekt se totiž co nejvíce snaží být v souladu s historickým i současným kontextem nádraží a historií středověké Prahy. V místech dnešní magistrály totiž vedly městské hradby. „V první polovině 18. století došlo k posunu městských bran. Horská brána, která původně zakončovala Hybernskou ulici, byla posunuta více na jih a z Hybernské se tak stala klidná ulice s rezidenčními paláci.“ (Masaryčka spojuje, 2023) To je také nejspíš z důvodu, na místě je archeologicky doloženého rybníku. Proto zde byli spíše zahrady, jak můžeme vypožorovat z dobových maleb a toto místo bylo později určeno ke stavbě nádraží.

To bylo postaveno ve 40. letech 19. století a k provozu poprvé uvedeno příjezdem prvního vlaku do Prahy 20. srpna 1845. Velikou motivací pro stavbu nádraží v Praze byla železnice CK Severní Státní dráha císaře Ferdinanda, která se ku Praze blížila. Praha chtěla nádraží logicky na svém území, jelikož z něj plynuly značné finanční příjmy, ale neměla nikde v centru žádné dostatečně velké rovné místo. Proto zbylo jediné řešení, využít tuto plochu, a to tím způsobem, že bude polovina nádraží vně hradeb a druhá polovina mimo hradby. Uvnitř města byla umístěna nástupiště a hlavní budova a mimo Prahu provozní dílny. Nádraží tedy v polovině rozdělávaly městské hradby. Celé nádraží a položení kolejí projektoval Jan Perner a budovy navrhoval Anton Jüngling. Nádraží bylo postaveno za devět měsíců a pracovalo na něm čtyři tisíce dělníků, jak uvádí architekt Petr Kučera, v již výše zmiňované debatě. (Center for Architecture and Metropolitan Planning, 2018)

³ Parcela, území nebo i budova, která je nevyužitá a zanedbaná.

V té době bylo nádraží a vlak symbolem pokroku a bohatství. Proto si bohatší občané a šlechta začali stavět honosné domy a paláce v jeho blízkosti. Říká dále Petr Kučera. Vznikaly kolem nové budovy a nádraží bylo po několika desítkách let i zastřešeno. Na hradbách také vznikla parková promenáda, která umožňovala pěší propoj mezi Florencem a ulicí Opletalovou. Zde můžeme pozorovat podobnost v současném návrhu, kdy by mělo být toto propojení obnoveno překročením kolejí pomocí parku. (Masaryčka spojuje)

Roku 1874 byly zbourány městské hradby. Tím bylo rozpůlené nádraží sceleno, ale byl tím také zrušen propoj mezi Florencem a ulicí Hybernskou. Tento spoj zde chybí dodnes a projekt ho řeší podobně, jako tomu bylo v minulosti na městských hradbách.

Pražské nádraží, jak se jmenovalo dříve, bylo již v roce 1919 přejmenováno na současné Masarykovo Nádraží na počest prvního Československého prezidenta. Zároveň v rámci modernizace se začala stavět elektrická trakce, ale brzy se také začalo přemýšlet o zrušení nádraží a jeho přesunutí. Tato myšlenka se později objevila ještě dvakrát. Jednou během německé okupace, kdy měl vést široký bulvár z náměstí Republiky až k památníku na Vítkově a podruhé za totalitního režimu, který myšlenku v podstatě zachoval, jen pozměnil význam a využití budov, které by v okolí vznikly. Tato vize se ale nikdy nestala skutečností. (Masaryčka spojuje)

V roce 1978 byla postavena severojižní magistrála přemostěná přes koleje. Není zde tedy žádný spoj mezi Florencem a Hybernskou pro pěší. V územních plánech jsou i návrhy o přesunutí magistrály na zem nebo aspoň níže na úroveň budoucího parku nad nádražím, ale přestavba zůstává stále vizí. Magistrála vytvořila znovu jakousi pomyslnou hranici mezi novým a starým městem, kterou se projekt snaží zbourat a lépe propojit jak cestu od Hlavního nádraží na Florenc, tak zkrášlit území okolo nádraží a dát ulici Na Florenci uliční ráz budovou z obou stran komunikace.

Nádraží celá století sloužilo především jako nákladní, ale na konci 20. století byla odkloněna železniční nákladní doprava a nádraží postupně ztrácelo svůj význam a začalo pomalu chátrat. Znovu bylo navrženo jeho zrušení. „Mezi lety 2009 a 2014 bylo uspořádáno několik urbanisticko-architektonických soutěží na novou podobu území. V roce 2014 byl na základě mezinárodní soutěže vybrán návrh studia Zaha Hadid Architects. O zachování Masarykova nádraží bylo rozhodnuto ministerstvem dopravy v roce 2015.“ (Masaryčka spojuje)

2.2 Projekt Masaryčka spojuje

Krátce bych chtěl představit celý projekt, čeho všeho se dotýká a co je jeho účelem. Především se ale budu věnovat jen jedné budově. K lepší představě jsem použil mediální podklad, který je online volně dostupný na webových stránkách tohoto projektu.

Jak již bylo několikrát zmíněno, jde především o propojení. Nejen částí Prahy mezi sebou, ale také centra s letištěm Václava Havla. Masarykovo nádraží je totiž již teď napojeno na železniční

rychlodráhu, která vede až k letišti. Jak zmiňuje Daniel Kotula v jedné ze svých videí na YouTube. (Kotulov, 2023) Podle těchto cílů je projekt pojmenován. Kromě stavění nových budov a objektů byla v plánu i rekonstrukce nádražní budovy samotné. Zastřešení nástupiště bylo stále původní z 18. století a bylo značně poničené stejně jako interiéry nádražní budovy nebo její fasáda. (Streblov, Center for Architecture and Metropolitan Planning, 2018). Tyto rekonstrukce jsou dnes již téměř hotové.

Střecha nad nástupištěm ale bude dále zvětšena a zmodernizována a v zadní části nad kolejemi vznikne park trojúhelníkového půdorysu, který bude chodcům umožňovat nadejít kolejiště z ulice Hyberská na Florenc. Vrcholy tohoto trojúhelníku budou u vyústění těchto dvou ulic a třetí u nádražní budovy u nově vzniklého malého náměstí.

Toto malé náměstí vedle nádražní budovy s vodotrysky, jako odkazem na kašnu, která se zde nacházela ve středověku, je široké 65 metrů. Z náměstí by mělo být přístupné nástupiště nádraží a park nad ním. (Masaryčka spojuje) Ulice Na Florenci prošla značnou renovací pozemní komunikace, chodníků i zeleně. Hlavním a nejvýraznějším prvkem jsou dvě nové budovy, které ji uzavírají z druhé strany, jež byla před tím nezastavěná. První nově postavená budova v této ulici směrem od náměstí Republiky je budovou, které bych se chtěl věnovat především a zároveň ji zpracovávám v praktické části své práce.

Na Florenci 2139/2, 11000 Praha 1 je adresa nové 9 patrové budovy. Její využití je především pro kancelářské prostory, které zabírají 12892 m² z celkové využitelné plochy 19868 m² a spodní patra na pronájem obchodníkům a restauračním podnikům, podobně jako je tomu na protějším Florentinu. Pod budovou jsou ještě dvě podzemní patra, která slouží jako parkoviště, kolárna a sklady. (Masaryčka) Mluví Penty Petr Lánský podle zpravodajského portálu IDnes (IDnes, 2023) zmiňuje, že plochy jsou již z 95% zabrané budoucími nájemníky. Na střeše vzniká zelená plocha přístupná z vnitřku budovy o rozloze 2000 m². Vedle této budovy „A“, jaký dostala název, stojí budova „B“ se stejným využitím, jen o patro nižší.

Další částí projektu je park nad kolejištěm Masarykova nádraží. Bude sloužit jako chybějící pěší přechod přes koleje a zkrátí cestu z Hlavního nádraží na Florenc.

Na druhé straně nádraží v ulici Hyberská se staví nová budova plánovaná jako hotel. Developerská společnost Penta Real Estate pro ni ale vybrala již jinou architektonickou společnost, kterou je pražská Schindler Seko Architekti působící na mezinárodní úrovni.

2.3 Architektura, styl a popis

Masaryčka budova A stejně jako budova B, jsou navrženy britským architektonickým a designovým studiem Zaha Hadid Architects. Studio tvořilo a po smrti Hadid stále tvoří ve stylu dekonstruktivismu. Sama Zaha Hadid, přezdívaná „Královna křivky“ a „Čarodějnice klikatých

a mávajících forem“, byla jednou z předních osobností světa postmoderní architektury a dnešního dekonstruktivismu. Její tvorba je charakterizovaná nepravidelností tvarů a nepředvídatelností. Projekty však vždy vycházejí z místního kontextu. (Masaryčka) Je tomu tak i u sledované Masaryčky. Velká budova s netradiční zlatou fasádou a pro centrum Prahy atypickým tvarem, je jedním z příkladů tvorby studia. Studium bylo navrženo i Mezinárodní letiště v Pekingu, nebo budova kulturního centra v Ázerbájdžánu Heydar Aliyev Centre. (Zaha Hadid Architects, 2024)

Celkový tvar budovy, při pohledu z dálky na bok, vzdáleně připomíná lokomotivu. To má spojitost se sousedním nádražím. Jinak tvarem, barvou ani velikostí tato stavba na své místo moc nezapadá. Nenarušuje sice nijak uliční linie, ba naopak je utváří, ale pro celkovou pražskou architekturu je velmi atypická. Svou délkou odpovídá několika činžovním domům na protější linii ulice. Budově to tedy dodává pocitově větší velikost a délku. Je i o něco vyšší než okolní zástavba, tudíž trochu vyčnívá z městského horizontu. Z hlediska své funkce je stejnou budovou jako spousta jiných v Praze, kromě své zelené střechy.

Obrázek 8: Vizualizace parku a Masaryčky z jižního pohledu.

Masaryčka svou pomyslnou věží dominuje malému náměstí, které je vedle nádražní budovy. Kolemjdoucím a návštěvníkům bude do budoucna dopomáhat zkrácením cesty skrz park a již umožňuje navštívení různých podniků v přízemí nebo využití podzemního parkoviště. Kromě toho je součástí projektu i revitalizace okolí nádraží, která souvisí s jeho probíhající rekonstrukcí. (Masaryčka)

Pokud se zaměříme na vzhled budovy, tak je jedním z nejvýraznějších prvků zlatá fasáda. Ta je natáhnuta v tenkých pásčích zlaté fólie na hliníkové konstrukci. Kromě barvy je specifický i prostorový tvar. Po celé budově jsou hliníkové konstrukce vodorovně vystouplé od stěny a je mezi nimi místo, které zaplňují okna. Nevystupují ale ze stěny budovy nijak rušivě. To vytváří pocit vzdušnosti a lehkosti celé stavby. Tyto pruhy se na západní části, tedy nejbližší u nádraží směrem k ulici V Celnici, ohýbají obloukem do vertikály. Každý pruh se rozdvíjí a ohýbají se společně. Zároveň je v této části budova o dvě patra vyšší.

Fasáda je tedy ze západní strany tvořena zlatými sloupy, a ne vodorovnými příčkami. Hliníkové konstrukce se postupně směrem k nádraží začínají přibližovat k sobě a vzniká čím dál menší prostor pro okna. Ty z této strany vypadají spíše zastrčená do fasády a postupně mizí. Z pohledu

kolmo na stěnu se tento fenomén vytrácí a celá stěna se jeví v jedné rovině. Výše popsané sloupky, které se k sobě na této stěně postupně přibližují, vytváří pocit větší zaplněnosti a pevnosti stěny sousedící s nádražím. V celém motivu fasády je jistá pravidelnost, ale není nijak symetrická. Jde spíše o postupný pomalý přechod z vodorovnosti do svislosti pomocí oblých a dlouhých linií a gradace na západní stěně.

Obrázek 9: Severozápadní pohled na fasádu přecházející z vodorovna do svisla.

Na této straně je také fasáda protáhlá až k zemi a dotýká se země v jediném místě. Všude okolo budovy jsou ve spodních patrech velká výlohová okna recepce a podniků, které si zde pronajímají prostory. Od tohoto místa také vedou schody na ochoz podél stavby, který je ve výšce prvního patra a vede kolem obou budov A i B. Mezi budovami je další schodiště napojující se na tento ochoz. Místo kde se zlatá

fasáda dotýká země není ve stejné rovině jako ostatní stěny. Od výšky odpovídající stropu přízemního patra se stěna postupně ohýbá směrem do vnitřku budovy. Spodní roh je tedy oblý.

Celkový tvar budovy, ať už se na ní díváme z jakékoliv strany, není obvyklý. Každé patro má trochu jiný půdorys, jelikož se patra směrem nahoru postupně zmenšují. Přízemní patro má tvar lichoběžníku s jedním rohem zaobleným. Stěna sousedící s budovou B se směrem nahoru v každém patře pravotočivě pootočí okolo svého středu, pokud se na jednotlivá patra díváme ze shora. Poslední dvě patra se ještě navíc zmenší. Výrazně je tomu u nejvyššího devátého patra, které je oproti prvnímu přibližně čtvrtinové a má tvar kosodélníku. Patra se zmenšují pouze z východní strany stavby. Proto na druhé straně vzniká pomyslná věž o dvě patra vyšší než zbytek budovy.

Při pohledu ze země, z mezery mezi budovami A a B, má pozorovatel pocit, že se budovy postupně kroutí či otáčí. Jednotlivá patra budovy B jsou totiž na této straně ukončená stejným otáčivým způsobem, jako na budově A. Při bočním pohledu má pozorovatel pocit, že se stěna budovy v tomto místě kroutí či otáčí.

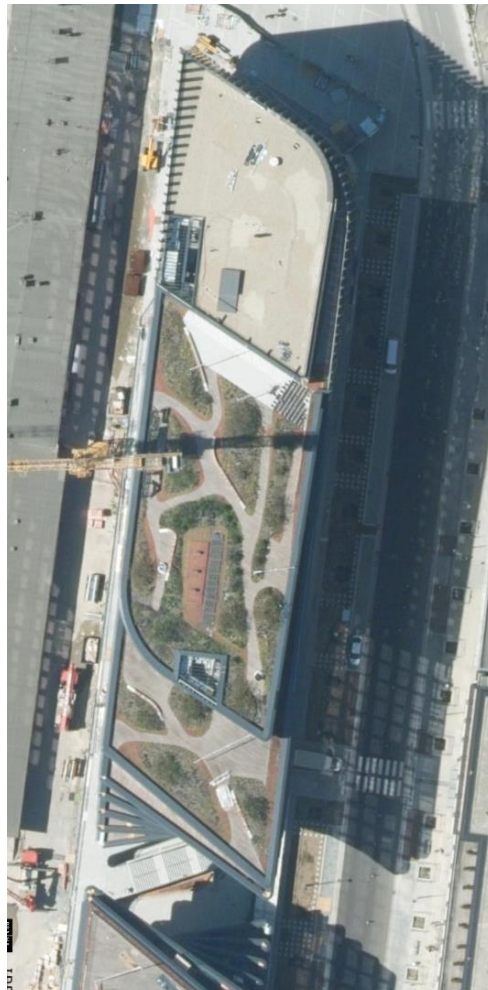

Obrázek 10: Věž budovy ze západní strany

Střecha je zarostlá trávou a malými okrasnými keři a poskytuje terasu pro zaměstnance kanceláří. Vstupuje se na ní z posledního devátého patra.

Obrázek 11: Pohled ze země mezi budovami A a B

Obrázek 12: Letecký pohled z průběhu stavby

3 Kostel Nejsvětějšího srdce Páně

Kostel Nejsvětějšího srdce Páně stojí na Náměstí Jiřího z Poděbrad v Praze na Vinohradech. Kostel byl dostavěn v roce 1932 (Archiweb) a navrhován hluboce věřícím architektem slovinského původu Josipem Plečnikem. Plečnik mimo jiné působil jako architekt úprav na Pražském Hradě za doby vlády T. G. Masaryka. (Wasserbauer, 2012) Svým vzhledem je kostel v Praze a celkově střední Evropě poměrně jedinečný, a to i v interiéru. Podle slov Damjana Prelovšeka, v knize stejnojmenné jako kostel, se Plečnik při navrhování inspiroval řeckým stylem. I přes historickou inspiraci je kostel řazen do moderní architektury. (Wasserbauer, 2012) Kostel spravuje Římskokatolická farnost, která zde slouží bohoslužby dva krát denně a v neděli čtyři krát. (Srdcepane)

3.1 Historie

S počátkem stavby kostela Nejsvětějšího srdce páně byl již od začátku problém. Současný pozemek byl pro stavbu vybrán již před první světovou válkou (Prelovšek, 2002), když se Královské Vinohrady rozrůstaly, a kostel sv. Ludmily již kapacitně nestačil. (Český rozhlas, 2022) Válka poté myšlenku stavby nového kostela naprosto pozastavila. Roku 1919 proběhla soutěž jednaticeti architektů, kterou vyhráli Plečnikovy žáci z Vysoké školy uměleckoprůmyslové, kde vyučoval. (Archiweb.cz, 2007) Plečnik byl do soutěže přizván jako porotce, ale nakonec byl požádán, aby návrh zpracoval on sám. (Fifernová, 2020)

Původní vizí bylo zastavění také okolního prostranství, včetně školy a obytných domů. Tento plán byl ale zrušen z důvodu nedostatku financí. Ten také velmi posunul plánovanou stavbu. Druhý plán byl Spolkem pro vybudování druhého katolického chrámu Páně na Královských Vinohradech také vetován. Zároveň přicházely průtahy i z politických důvodů. Prázdné místo totiž evokovalo ke stavbě ministerské budovy, pomníku Jiřího z Poděbrad nebo svatyně jiné církve. (Fifernová, 2020) Až třetí Plečnikův návrh byl již finální a dokončen roku 1927. Za návrhy si nežádal žádnou finanční odměnu. (Archiweb) Kostel měl být (a také je) reprezentativní tím, že je to první sakrální⁴ stavba samostatného Československa. (Fifernová, 2020)

Plečnik nakonec dostal za úkol vymyslet monumentální stavbu oddělenou od okolní zástavby. Jeho první návrh z roku 1923 byl inspirovaný řeckými antickými chrámy a zvonice stála vedle budovy v podobě věže v benátském stylu s čtvercovým půdorysem. Tento návrh byl ale stavebním výborem zamítnut, jelikož na stavbu nebylo možné sehnat dostatek peněz.

Obrázek 13: Prvotní návrh kostela 1923

⁴ Sakrální stavba je stavba sloužící náboženským účelům.

Josip Plečnik zároveň v té době pracoval na kostelu pro Františkánský řád v Lublani a na stavbě kostela v Bogojině na severovýchodě Slovinska. V Lublani nabídl upravený první návrh pražského kostela inspirovaného antikou a návrh se zde ujal. (Asb, 2008)

Při práci na druhém návrhu nového vinohradského kostela již pracoval s menšími finančními náklady na stavbu. Zaměřil se pouze na budovu kostela a nikoli i na okolní náměstí. První plán poupravil, ale nechal zde prvek jednoho hlavního sálu. (Fifnerová, 2020) Také byl regulační komisí donucen stavbu snížit téměř na poloviční výšku. (Prelovšek, 2008)

Plečnik dokončil konečný návrh až v roce 1927. Ale teprve o rok později bylo městskou radou rozhodnuto o definitivním určení pozemku pro stavbu kostela. Ještě ten rok 28. října 1928 byl posvěcen základní kámen (Lidovky, 2018), ale stavět se začalo až rok následující. Stavba byla dokončena v roce 1932. (Fifnerová, 2020)

Kostel se stal národní památkou a římskokatolickou církví společně s městskou částí Prahy 3 byly vynakládány snahy o jeho přidání na seznam UNESCO, což nakonec neprošlo. (Řezníčková, 2018)

3.2 Architektura, styl a popis

Kostel Nejsvětějšího srdce Páně patří mezi moderní architekturu, tedy i do stylu „moderní architektura“ do slohu moderní klasicismus. (NPÚ)

Budovu můžeme rozdělit na tři části, a to hlavní sál, kde se nachází hlavní prostor kostela, sakristii, která je o něco nižší než zbytek budovy a věž, která tyto dvě část odděluje. Věž kostelu velmi přispívá k pocitu dominance na náměstí a vyniká mezi okolní zástavbou. Činžovní domy výškou konkurující kostelu kolem náměstí jsou, ale prostor náměstí je dostatečně velký k tomu, aby kostel sám na náměstí vynikal. Mezi okolní zástavbu nezapadá, ale svým tvarem a velikostí ani příliš nevyčnívá. Jeho zvýraznění je především samostatností na velkém prostoru a monumentálností jednoduchého tvaru.

Neudává žádnou uliční linii ani ji nijak nenarušuje. Stojí spíše ve východní části kosodélníkového náměstí a je orientován čelem na západ v rovném směru, tedy není kolmo ke kratším stranám náměstí.

Kostel je celý, včetně interiéru, postaven z jednoduchých tvarů na praktickém obdélníkovitém půdorysu. Hlavní budova není příliš vysoká a mezi ostatními domy vyčnívá jen dva a čtyřiceti metrová věž. Z čelního pohledu vypadá statně a dodává stavbě monumentální vzhled. Tato věž je na svou výšku poměrně úzká, jak se dá pozorovat z bočního pohledu. Je postavena v zadní části budovy přes celou šíři kostela. V přední a zadní stěně věže jsou skleněné hodiny o průměru necelých sedm a půl metru, které zároveň slouží jako přívod světla do vnitřku věže. Tím se stává věž v těchto místech průhledná. Z předního pohledu je celý kostel pravolevě symetrický.

Hmota budovy je orientovaná hlavně ve spodní části, tedy kostelu jako takovému a sakristii. Z této hmoty je vytažena věž postavená ve stejném motivu jako zbytek stavby. Věž se směrem nahoru nepatrně zužuje. Přibližně ve dvou třetinách se naopak začne na krátkém úseku své výšky rozšiřovat. Toto rozšíření je i na spodní části kostela, na které ale není předchozí zúžení.

Nad tímto malým rozšířením je bíle omítnutá část se stěnami kolmými vůči zemi a se čtrnácti okny kolem dokola. Šest oken je na přední a zadní stěně a na bočních je pouze jedno. Nad sloupy, které jsou mezi okny, jsou z omítky vystouplé, směrem dolů prohnuté oblouky.

Nad okny je již střecha. Střecha je štítová, s velmi malým úhlem a nízkým štítem. Štít je na nárysne straně věže a je zdoben do stěny vykrojenými dlouhými pravoúhlými trojúhelníky s přeponou podél střechy. Zároveň je nad přeponou tohoto trojúhelníku vlys s obyčejným obdélníkovým motivem. Na středu měděné střechy věže stojí též měděná baň s křížem na vrcholu.

Obrázek 14: Detail štítu kostela

Podél boků věže jsou postaveny další dvě malé věže, které dosahují do výšky, kde u hlavní velké věže končí rozšíření a začínají okna. Nejsou nijak výrazná. V jejich polovině se mění materiál, z jakého jsou postaveny a tím i jejich odstín z tmavé šedé do světlé. Mají tvar čtyřbokého jehlanu s malou kopulí a křížem na špičce.

Hlavní budova, tedy spodní část, má velmi podobné prvky jako věž. Omítku, až na konec rozšíření popisovaného výše, tvoří rudo-hnědé pálené cihly, ze kterých ve svislých řadách vystupují světle šedivé cihly. Tento doplněk má utvářet dojem, že je celý kostel oblečen do královského hermelínu (červeného pláště s bílými tečkami). Rozšíření pod střechou má ztvárňovat límec.⁵ Nad tímto „límcem“ je bílá omítka s okny, stejně jako na věži s oblouky vystouplými z fasády. Štít je také stejný, ale jsou na něm dvě okna ve sloupu oddělujícím dlouhé pravoúhlé trojúhelníky. Mezi bíle a cihelně omítnutými částmi je malý ochoz podél celé budovy.

Obrázek 15: Zadní stěna kostela. Viditelné vystouplé prvky na fasádě

Na čelní stěně spodní budovy jsou tři betonové portály. Jsou vystouplé z fasády a vysoké až k začátku rozšiřování stěny. Prostřední je vyšší než dva krajní a dosahuje výšky až k hornímu kraji cihlové fasády. Všechny portály jsou ostře řezané a jsou převážně z pravých úhlů. Nade dveřmi, které jsou přibližně do poloviny výšky každého z nich, stojí na malém podstavci socha. Zleva socha dobrého pastýře, Panna Marie s Ježíškem a na pravé straně Orantka. Vrchní část portálu se

⁵ Královský hermelín byl vybrán, jelikož se kostel nachází na dřívě Královských Vinohradech a je na náměstí Jiřího z Poděbrad. Podobně baň na střeše věže zastupuje královské jablko.

přibližně v polovině výšky soch láme směrem od stěny, podobně jako samotné stěny. To vytváří dojem, že je nad dveřmi vyklenutý a utváří malé přístřeší.

Obrázek 16: Přední stěna s portály

Na zadní stěně je stejným způsobem udělán jeden portál a čtyři okna. Jinak je zbytek cihlové fasády bez oken a jakýchkoliv jiných prvků. Je přerušena pouze v místě, kde stojí věž. Zde je pruh fasády stejný jako okolo oken pod střechou a široký stejně jako věž. U země jsou malé dveře a nad nimi okno. To stejné je z obou stran.

Před kostelem je vyvýšený prostor ke dveřím s širokým kulatým schodištěm. Tím je budova pocitově vyvýšená nad parkem na náměstí.

3.2.1 Interiér

Interiér kostela je pro kostel poměrně netypický, jelikož je to sálová budova. Po vstupu do kostela se člověk ocitne jako ve většině kostelů v mezidveřích či předsíni. Ta sama o sobě nijak zvláštní není. Z ní se jde do lodi kostela. Loď má téměř čtvercový půdorys a je velmi prostorná přesto že z venku kostel vypadá, že uvnitř bude temno, protože nemá příliš mnoho oken, opak je pravdou. Velký prostor osvětlují okna kolem dokola u stropu. Nad vchodem je jednoduchý kůr s varhany, který pokračuje kolem dokola celé lodi. V dolním prostoru lodi jsou lavice pro návštěvníky a na konci oltář, který je neobvykle blízko lidem. Má tvar spláclé polokoule a stojí na kulaté části.⁶ Váží téměř tři tuny, (Gebrian, 2021) a přesto, oproti zbytku pravoúhlého kostela, působí dojmem nestability.

Za oltářem je na stěně z lipového dřeva vyřezán Kristus netradičně bez kříže se zdviženými rukama a v kruhu. Kolem něj je na stěně, také z lipového dřeva, vysocháno šest českých patronů. Pozadí oltáře je zdobeno také bílými sloupky podél stěny.

Stěna samotná je v celém interiéru lodi z pálených oranžových cihel. Vystupují z ní obyčejné kvádrové sloupky ze stejných cihel. Na nich visí obrazy Křížové cesty. Dodatečné osvětlení je vyřešeno velkým kulatým lustrem nad oltářem, světly ve stropě a skleněnými koulemi pověšenými nad lavicemi na tenkých drátech, které nejsou příliš vidět. Vypadají tedy, jako by nad hlavami sedících levitovaly. Strop je dřevěný kazetový a nijak výrazně nezdoben.

Za oltářem se nachází sakristie, do které není běžně přístup povolen, tedy jsem zde nebyl a nemohu prostor popsat. Nenašel jsem ani žádnou fotografickou dokumentaci.

⁶ Tento oltář je v kostele až od roku 2018.

S přístupem pro veřejnost jsou na tom podobně i věž a podzemní kaple. Těchto prostor ale existují volně přístupné fotografie.

Interiér věže je velmi jednoduchý, nijak nezdobený a slouží pouze jako cesta do zvonice ve vrcholu. Omítka uvnitř je bílá. Podél stěn je postavena obtáčející se stoupající rampa s pravoúhlými zlomy v rozích. Ve zvonici jsou momentálně dva zvony z původních šesti, které byly za druhé světové války roztaveny za účelem výroby zbraní.

Kaple pod kostelem má malé rozměry. Je celá s valenou klenbou začínající od podlahy, se čtvercovým půdorysem. Má tedy tvar podél výšky rozříznutého válce. Nachází se v ní malý oltář a lavice jsou podél pravé a levé stěny.

PRAKTICKÁ ČÁST

4 Praktická část

V rámci praktické části mé práce jsem se snažil co nejpřesněji geometricky a realisticky zachytit pozorované budovy tužkou na papír. Ke své práci jsem používal obyčejné rýsovací potřeby. Každou budovu jsem zachytil ze tří úhlů pohledů. Bokorys (z boku), nárys (z přední strany) a půdorys (ze shora). Předlohou pro tyto pohledy mi byli fotografie, které jsem pořídil na telefonu, kromě půdorysů, které jsem stáhnul z internetu. Každou z těchto fotografií jsem při malování měl otevřenou na monitoru počítače a pomocí pravítek a úhloměru ji v poměru, který se k danému pohledu a k dané fotografii nejvíce hodil, zvětšil na papír.

4.1 Tančící dům

U Tančícího domu jsem při pohledu od Vltavy použil poměr 1:1,5 a fotografii jsem na monitoru zvětšil o 121 %, což odpovídá měřítku 1:85 oproti opravdové budově. Druhý pohled, a to z Jiráskova náměstí, jsem fotografii zvětšil o 36 % a použil poměr 1:2. To odpovídá měřítku 1:75. Na této fotografii jsem si vytvořil linii ukazující, kde se budova setkává se zemí, jelikož přes lidi kolem budovy není vidět. (Přiložené fotografie jsou oříznuté. V jejich skutečné velikosti zachycují i okolí, které je pro tuto práci zbytečné a nebyla by výrazná pozorovaná budova.)

Obrázek 18: Letecký pohled na Tančící dům

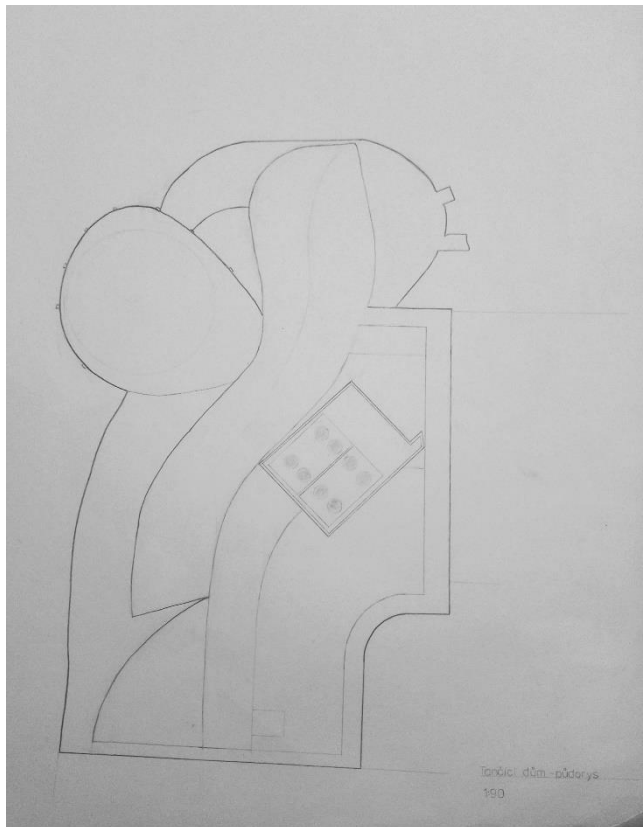

Obrázek 17: Pohled na západní stěnu z Jiráskova mostu

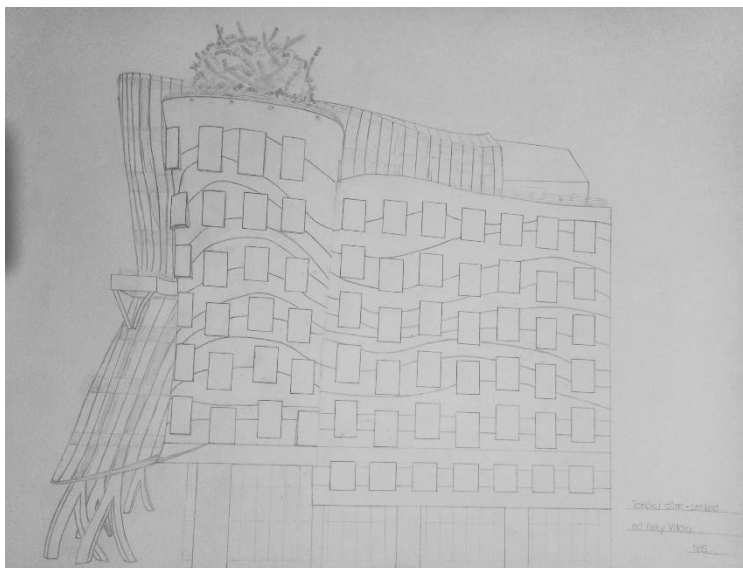
Půdorys jsem získal z webových stránek Institutu plánování a rozvoje (IPR) z volně přístupných map geoportálu pro Prahu. (Geoportál Praha) Jako vzor jsem použil printscreeny z digitální technické mapy a z atlasu Prahy jsem získal letecký pohled. Pro kresbu jsem zvolil poměr 1:2 vůči fotce zvětšené na 259 %. Reálné měřítko je 1:90.

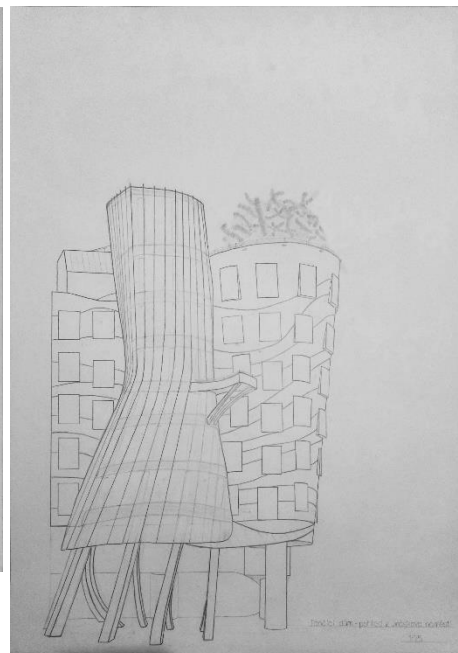
Obrázek 21: Pohled z Jiráskova náměstí. Dole pomocná žlutá linie.

Obrázek 20: Kresba půdorysu

Obrázek 22: Kresba Tančícího domu-bokorys

Obrázek 19: Kresba Tančícího domu Z pohledu z Jiráskova náměstí

4.2 Masaryčka

Kresbu Masaryčky jsem začal s pohledem ze západní strany, tedy od malého náměstí. V této době jsem k dispozici neměl druhý monitor a musel jsem pracovat s malým na notebooku. Proto jsem použil o něco větší poměr než obvykle a to 1:3. Jelikož je budova poměrně vysoká, mé autorské fotografie, které jsem pořizoval ze země a blízkosti, zkreslovali výšku i šířku budovy. Proto jsem se rozhodl použít jako předlohu online dostupnou fotografii.

Obrázek 23: Předloha pro pohled ze západní strany

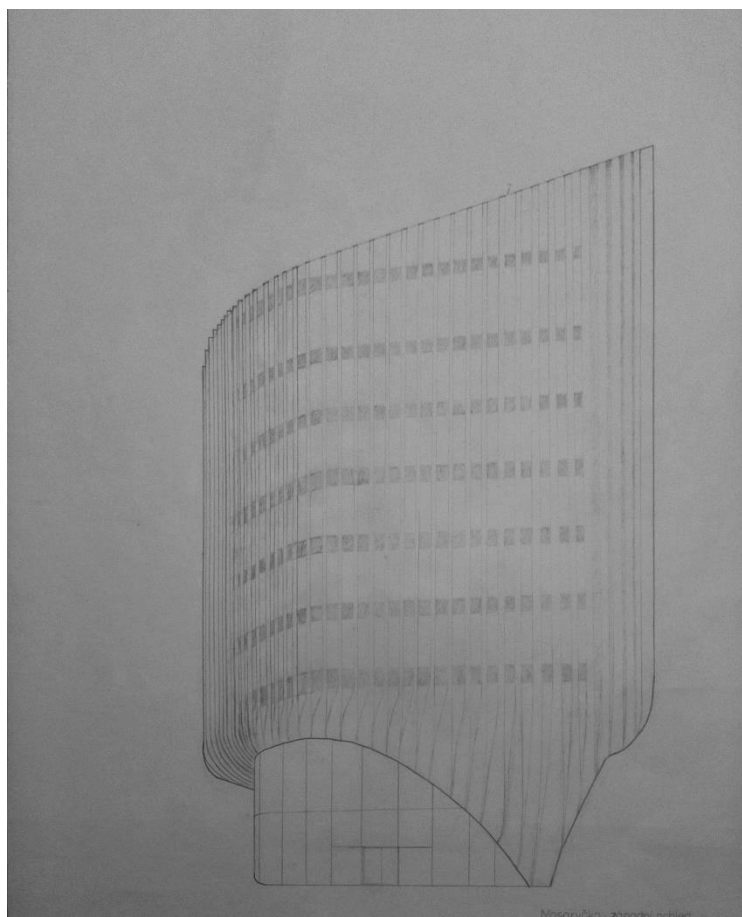
Podobně tomu bylo při kresbě bokorysu. Ten jsem neměl možnost vyfotografovat, jelikož je budova dlouhá a obklopená jinou zástavbou. Proto se nedá běžně zachytit z bočního pohledu celá. Předlohu pro tento pohled jsem získal z 3D modelu Prahy, dostupném na IPR. Získanou fotografii jsem zvětšil na 133 %, překresloval v poměru 1:1 a kresba odpovídá měřítku 1:234.

Z institutu pro rozvoj a plánování jsem získal také půdorys. Znovu, podobně jako u Tančícího domu, jsem použil dvě fotografie. Jednu pouze technickou s přesnými rozměry, úhly stěn a naznačeným okolím a druhou z leteckého pohledu. Printscreen z mapy jsem zvětšoval na 110 % a použil poměr 1:2. Měřítko je 1:230. Pro půdorys a bokorys jsem zvolil jeden papír, jelikož tyto tvary jsou oba dlouhé

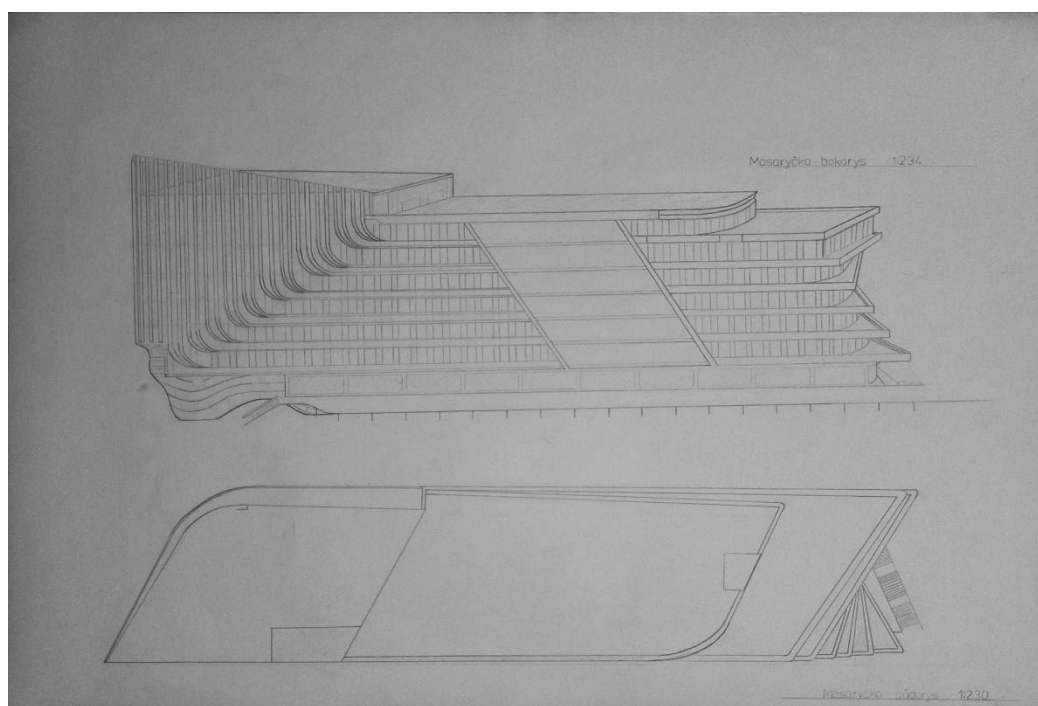
a úzké a na velkém formátu papíru by se ztrácely.

Obrázek 24: Předloha pro bokorys ze 3D mapy Prahy

Obrázek 25: Kresba Masaryčky-pohled na věž

Obrázek 26: Kresba bokorysu a půdorysu Masaryčky.

4.3 Kostel Nejsvětějšího Srdce Páně

U kostela Nejsvětějšího Srdce Páně, jsem z přední strany, tedy na nárys budovy, poučil poměr 1:1,5, podobně jako u Tančícího domu, ale fotografii jsem zvětšil o 55 %. Výsledná kresba je v měřítku 1:89. K narýsování bokorysu jsem použil více než jednu fotografii, jelikož nebylo možné kostel vyfotit z boku celý bez zkreslení perspektivy. Použil jsem tedy čtyři fotografie. Dvě zachycující rohy budovy, jednu, která zobrazuje celou širokou stěnu a jednu, která vyobrazuje věž. Tyto fotografie jsem k sobě poskládal a zvětšil tak, aby co nejvíce odpovídali realitě a pasovali k sobě. V případě věže to nebylo možné, tudíž jsem ji podle odpovídajícího poměru přerýsoval samostatně. Podobně jsem musel trochu pohybovat s fotografiemi rohů budovy, jelikož k sobě jednotlivé fotografie nepasovali přesně. Některé místa jsem musel domýšlet a upravovat tak, aby byli co nejpresnější.

Obrázek 27: Pohled na přední stěnu s viditelnou věží v pozadí

Obrázek 29: Pohled na levý bok kostela

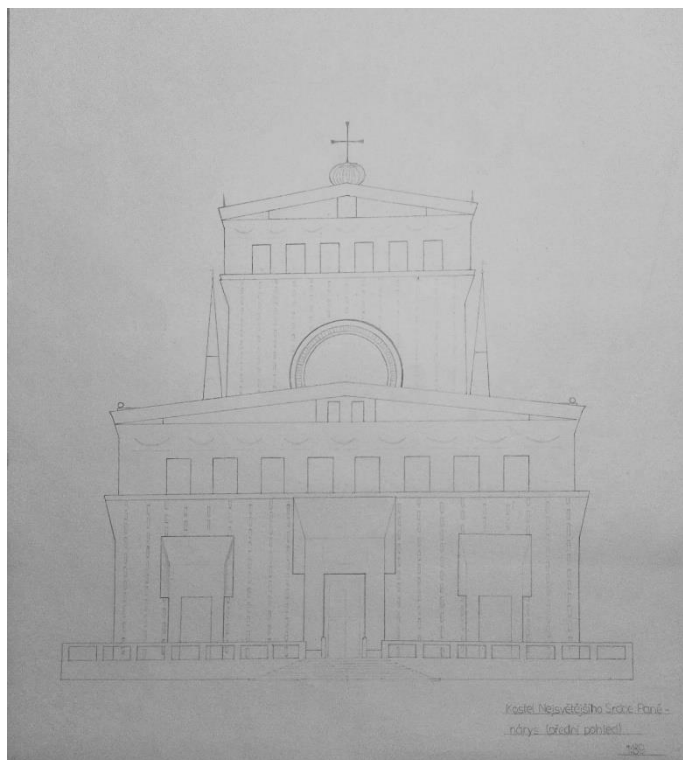

Obrázek 28: Detail předního levého rohu z levého bočního pohledu

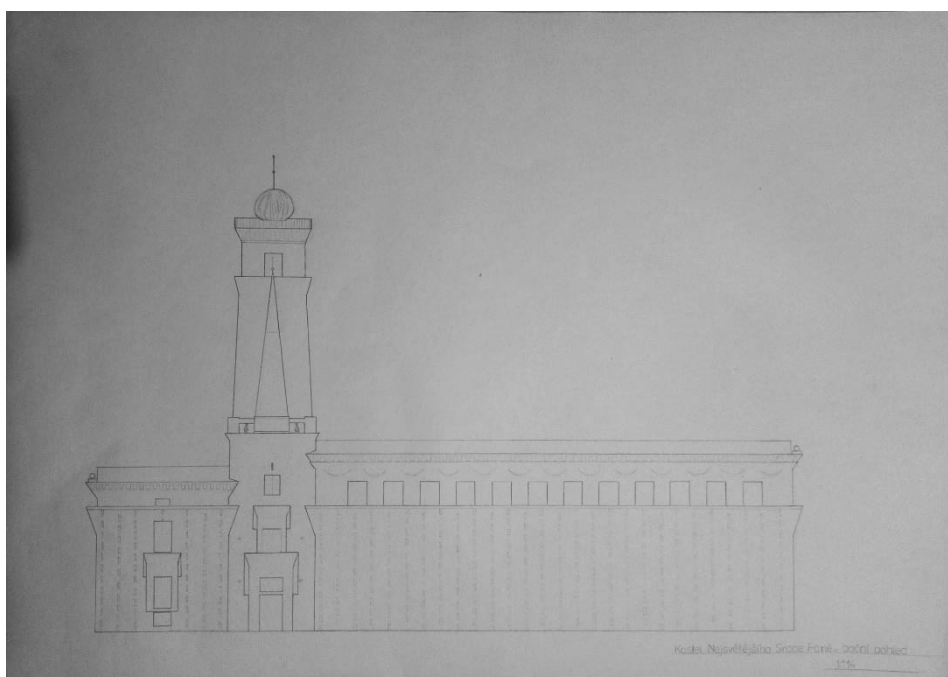

Obrázek 30: Větší detail věže z boku

Půdorys jsem se rozhodl nerýsovat, jelikož svým tvarem není nijak zajímavý. Jedná se o obdélník obohacený věží, jakož druhým obdélníkem. Ze předení a zadní strany lehce vyčnívají jen portály.

Obrázek 32: Kresba kostela z nárysné strany

Obrázek 31: Kresba kostela-bokorys

UMĚLECKÁ ČÁST

5 Umělecká část

Jako svou uměleckou část jsem se rozhodl vytvořit model kostela Nejsvětějšího Srdce Páně z modelářské hlíny. Model jsem vyráběl podle fotografií stažených z internetu, které zachycovali kostel z ideálních úhlů, tak aby byl vidět rovnoměrně na všech stranách. Rozměry modelu jsou, alespoň přibližně, v určitém poměru k fotografiím.

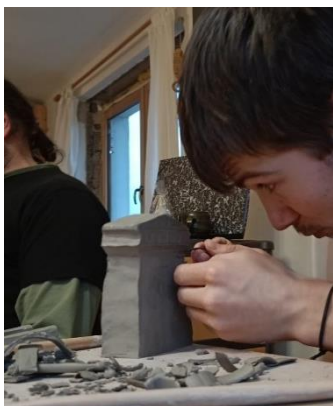
5.1 Postup při modelování

Hlína, kterou jsem při své práci používal, byla již ve tvaru kvádrů. Tento tvar jsem částečně zachoval pro základ budovy. Kvádr jsem zmenšil do vyhovující velikosti a z vnitřku vydlabal hlínu. Stěny jsou přibližně 4 centimetry široké a ze spodní strany hlína není. Mezi delší stěny jsem dovnitř kvádrů vmodeloval stěnu, která zajišťuje větší pevnost a to, aby se při práci s měkkou hlínou nepropadala střecha, na kterou jsem později přidal věž.

Obrázek 33: Hrubý základ spodní části modelu

Kvádr jsem začal modelovat do tvaru, který budova ve skutečnosti má. Tento tvar je podrobně popsán v teoretické části této práce.

Obrázek 34: Práce na věži.

Věž jsem modeloval samostatně a poté ji ke spodní části modelu přilepil. Jako lepidlo jsem použil hlínu, se kterou jsem pracoval, rozmočenou a rozmíchanou ve vodě. Pro věž jsem musel do střechy vyhloubit rovinu. Před přilepením jsem věž vypracoval do co nejpřesnějšího tvaru, odpovídající šíře a pomocí kovové trubky do ní vodorovně udělal kulatou díru skrz, naznačující hodinový ciferník, jež je ve věži umístěn. Ze zadní části modelu za věží jsem snížil střechu, jak tomu na kostelu je.

Když již věž držela přilepil jsem vedle ní ze dvou stran malé kvádry, které slouží jako podstavec menších špičatých věží podél velké věže s hodinovým ciferníkem. Tyto věžičky jsem přilepil až později. Před tím jsem na velké věži pomocí tlusté tupé jehly a dřevěných rydel naznačil okna a výrazné prvky na štítu pod střechou. Také jsem co nejvíce zdokonalil tvar, který věž má. Až poté jsem menší věžičky přilepil.

Obrázek 35: Přibližná místa pro věže

Podobně jako s úpravami velké věže jsem postupoval i se spodním kvádrem. Kovovou špejlí jsem naznačil řadu oken, která je pod střechou a pomocí nože skosil vrchní část stěny. Celý kvádr jsem upravil do odpovídajících tvarů. Podrobněji jsou tvary budovy, okna a fasáda popsány v teoretické části práce.

Okna a dveře, která jsou níže, výrazně větší a s neobvyklým tvarem jsem modeloval samostatně a přilepil je k modelu. Z hlíny jsem vyválel placku přibližně pět milimetrů tlustou a z ní podle šablony vyřezal tvar, který jsem si předem připravil na papíře

Obrázek 36: Portály modelované samostatně

a vystříhnul. Papírová šablona se lišila pro okna a dveře.

Zároveň v zadní části kostela jsou okna a dveře menší než na přední, tedy šablony byli rozdílné i pro ně.

Obrázek 37: Příprava předlohy pro portály

Části hlíny vyříznuté podle šablony jsem pomocí kuchyňského nože opracoval do správných tvarů a přilepil ke stěnám na odpovídající místa. V případě přední stěny jsem nad dveře přilepil i malé vymodelované sošky.

Podobným způsobem jsem modeloval zábradlí, které jsem poté přilepil na podstavce pod malými věžemi na stranách. Nakonec jsem vymodeloval malou hliněnou kouli, do které jsem zapíchl železný křížek a umístil ji na střed střechy velké věže. Poslední úpravy byly pouze uhlazování nerovností na modelu a během schnutí modelu malé úpravy ve zdokonalování malých detailů.

Rozhodl jsem se nemodelovat cihly vystupující z fasády, jelikož by musely být tak malé, že by se po uschnutí hlíny odrolily. Jako podstavec pod model jsem musel zvolit jiný materiál než dřevo, které by nasávalo vlhkost hlíny a mohlo by plesnivět. Proto jsem zvolil sklo. Model tedy stojí na skleněné desce. Postupné práce na modelu mi zabraly několik týdnů. Během nich, když jsem na modelu nepracoval, jsem ho přikrýval vlhkým hadrem a igelitem, aby nevyschnul a dalo se s ním stále pracovat. Když jsem byl s prací hotov, hadr už jsem na model dával suchý a bez igelitu, aby model vyschnul, ale ne příliš rychle. Mohlo by hrozit jeho prasknutí.

Obrázek 41: Hotový model z bočního pohledu

Obrázek 40: Hotový model z pohledu ze shora

Obrázek 38: Pohled na přední stěnu hotového modelu

Obrázek 39: Zadní pohled na model

6 Závěr

V teoretické části své ročníkové práce jsem se věnoval krátkému přiblížení historie jednotlivých budov a jejich následnému popisu. Způsob popisu budov jsem čerpal z informací, které jsem získával během rozhovoru s architektem Robertem Seidlem o způsobu popisu architektury. Troufám si říci, že správný způsob, jak architekturu popisovat jsem alespoň z části pochopil. Zjišťováním si informací o daných budovách, jejich historii a detailním vzhledu, jsem získal obecný přehled o konkrétních stavbách a lépe jsem si uvědomil jejich detaily.

V praktické části své práce jsem se věnoval kresbě jednotlivých budov ze tří pohledů. Bokorysu, nárysu a půdorysu. Pro kresbu jsem používal jako předlohy vlastní fotografie budov z jednotlivých pohledů. Půdorysy a pohledy, které jsem nemohl vyfotografovat jsem získal na internetu z online dostupných map. Půdorys kostela Nejsvětějšího Srdce Páně jsem se nakonec rozhodl nenakreslit, jelikož není ničím zajímavý. Ostatní kresby se mi podařilo nakreslit všechny a podle mého názoru na dobré úrovni. Člověku poskytují pohledy na konkrétní budovy, které nejsou běžně k vidění v případě půdorysů, nebo poskytují lepší uvědomění o celkovém vzhledu budovy.

V rámci umělecké části jsem vymodeloval hliněný model kostela Nejsvětějšího Srdce Páně. Během tuhnutí ale lehce prasknula spodní část věže. V průběhu modelování jsem kostel mnohem více poznal v detailech jeho vnějšího vzhledu, což mi velmi pomohlo k pozdějšímu popisu v teoretické části práce.

Díky této práci se na architekturu kolem sebe dívám jiným pohledem. Získal jsem obecný přehled o některých pražských budovách a schopnost popsat jakým způsobem se jednotlivé části staveb doplňují a interagují mezi sebou. Během rýsování a kreslení jsem se naučil přesnějšímu rysu a kresbě. Získal jsem větší přehled o detailech jednotlivých staveb. K tomu mi dopomohla i má umělecká část.

Zdroje

Knižní zdroje

FROUZ, Martin, WASSERBAUER, Zdenek (ed.). *Kostel Nejsvětějšího Srdce Páně*. Praha: Triton, 2012. ISBN 978-80-7387-684-5.

GEHRY, Frank O. a MILUNIĆ, Vlado, FIALOVÁ, Irena (ed.). *Tančící dům*. Praha: Zlatý řez, 2003. ISBN 80-901562-7-4.

PRELOVŠEK, Damjan. *Josip Plečnik: život a dílo*. Šlapanice: ERA, 2002. ISBN 80-86517-07-1.

Seminární a diplomové práce

FIFNEROVÁ, Karolína. *Kostel Nejsvětějšího Srdce Páně v kontextu české sakrální architektury*. Bakalářská práce. PhDr. Vladimír Czumalo (Vedoucí práce). Praha. Online. Pdf. Universita Karlova, Katolická a Teologická fakulta. 2020. Dostupné z: Digitální repozitář UK. <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/128197>. [citováno 2024-02-24].

HOBZOVÁ, Eliška. *Tančící dům v kontextu dobové architektury*. Magisterská diplomová práce. PhDr. Martin Horáček, Ph.D (Vedoucí práce). Brno. Masarykova Univerzita. Filozofická fakulta. 2018. Dostupné z: Archiv MUNI. <https://is.muni.cz/th/gskt2/?id=89642>. [citováno 2023-11-15].

Internetové zdroje

ARCHIWEB. *Kostel Nejsvětějšího Srdce Páně*. Online. In. Archiweb.cz Datum neuveden. Dostupné z: <https://www.archiweb.cz/b/kostel-nejsvetejsiho-srdce-pane>. [citováno 2024-02-23].

ARCHIWEB. *Tančící dům*. Online. In. Archiweb.cz Datum neuveden. Dostupné z: <https://www.archiweb.cz/b/tancici-dum>. [citováno 2023-11-04].

ARCHIZONE. *Tančící dům*. Online. In. Archizone.cz Datum neuveden. Dostupné z: <https://www.archizone.cz/stavby/tancici-dum/>. [citováno 2023-11-05].

BELLAFANTE, Ginia, (ed. all.). *nejlepší design roku 1996*. Original. *Thebest design of 1996*. Online. In. Time 23. 12. 1996. Dostupné z: <https://content.time.com/time/subscriber/article/0,33009,985750,00.html>. [citováno 2023-11-13].

ČESKÝ ROZHLAS. Autor neuveden. Radio Prague International. *Plečnikův kostel Nejsvětějšího srdce Páně byl vysvěcen před 90 lety*. Online. In. Český Rozhlas 8. 5. 2022. Dostupné z: <https://cesky.radio.cz/plecnikov-kostel-nejsvetejsiho-srdce-pane-by-l-vysvecen-pred-90-lety-8749260>. [citováno 2024-02-23].

ČTK. *Tančící dům. Jedna z mála odvážných staveb v Praze.* Online. In. Lidovky.cz 24.6.2016. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/relax/zajimavosti/tancici-dum-jedna-z-mala-odvaznych-staveb-v-praze.A160621_110642_ln-zajimavosti_ape. [citováno 2023-11-04].

ČTK. *Tančící dům slaví 25 let od svého otevření. Je jednou z mála odvážných moderních staveb v Praze.* Online. In. Pražská drbna.cz 20. 6. 2023. Dostupné z: <https://prazska.drbna.cz/zpravy/spolecnost/6103-tancici-dum-slavi-25-let-od-sveho-otevreni-je-jednou-z-mala-odvaznych-modernich-staveb-v-praze.html>. [citováno 2023-11-25].

FIALOVÁ, Lucie. *Petice: Zastavte projekt ZahyHadidové v Praze.* Online. In. Novinky.cz. Praha, 18. 2. 2020. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/domaci-petice-zastavte-projekt-zahy-hadidove-v-praze-40313859>. [citováno 2023-12-28].

iDNES.cz. *Zlatý plášť na budovách u Masarykova nádraží se už leskne, stál půl miliardy.* Online. In. iDnes.cz/Zpravodajství 30. 10. 2023. Dostupné z: https://www.idnes.cz/praha/zpravy/masarykovo-nadrazi-stavba-budova-zlata-oplasteni-penta.A231030_120227_praha-zpravy_vich. [citováno 2023-12-28].

MASARYCKASPOJUJE, Autor neuveden. *Historie.* Online. In. Penta Real Estate. Masaryčkaspojuje. Datum neuveden. Dostupné z: <https://www.masaryckaspojuje.cz/cs/historie/>. [citováno 2023-12-27].

MASARYCKASPOJUJE, Autor neuveden. *Veřejná prostranství.* Online. In. Penta Real Estate. Masaryčkaspojuje. Datum neuveden. Dostupné z: <https://www.masaryckaspojuje.cz/cs/verejna-prostranstvi/>. [citováno 2024-01-10].

MASARYČKA, Autor neuveden. *Masaryčka spojuje.* Penta Real Estate. Online. In. Masaryčka. Datum neuveden. Dostupné z: <https://www.masarycka.com/cs/masarycka-spojuje/>. [citováno 2023-12-26].

MASARYČKA, Autor neuveden. *O projektu.* Penta Real Estate. Online. In. Masaryčka. Datum neuveden. Dostupné z: <https://www.masarycka.com/cs/o-projektu/>. [citováno 2023-12-26].

MASARYČKA, Autor neuveden. *Pronájmy.* Penta Real Estate. Online. In. Masaryčka. Datum neuveden. Dostupné z: <https://www.masarycka.com/cs/pronajmy/masarycka-99/>. [citováno 2024-01-12].

NPÚ – Národní památkový ústav. *Kostel Nejsvětějšího Srdce Páně.* Online. In. Památkový katalog. Datum neuveden. Dostupné z: <https://pamatkovykatalog.cz/kostel-nejsvetejsiho-srdce-pane-12848971> [citováno 2024-15-04].

PRELOVŠEK, Damjan. *Kostel Nejsvětějšího Srdce Páně v Praze*. Online. In. Abs 11. 2. 2008. Dostupné z: <https://www.asb-portal.cz/architektura/historicke-stavby/kostel-nejsvetejsiho-srdce-pane-v-praze>. [citováno 2024-02-23].

PROCHÁZKOVÁ, Martina. *Tančící dům jako šikmá věž. Podívejte se na fotografická klíše cestovatelů*. Online. In. iDnes.cz 1. 2. 2020. Dostupné z: https://www.idnes.cz/cestovani/kolem-sveta/klise-fotografie-tancici-dum-praha-pizza-italie-troli-jazyk.A200124_103427_kolem-sveta_hig. [citováno 2023-11-13].

RICHTER, Jan, NEPRAŠOVÁ, Veronika. *Tančící dům v Praze koupila společnost Václava Skály za 360 milionů korun*. Online. In. iRozhlas.cz 17. 12. 2013. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/ekonomika/tancici-dum-v-praze-koupila-spolecnost-vaclava-skaly-za-360-milionu-korun_201312171456_mtaborska. [citováno 2023-11-13].

ŘEZNÍČKOVÁ, Alena. *Unikátní pražský kostel na seznamu UNESCO nebude, nový oltář dostane*. Online. In. iDnes.cz 6. 1. 2018. Dostupné z: https://www.idnes.cz/bydleni/architektura/architekt-plecnik-zapis-do-seznamu-unesco-kostel-nejsvetejsiho-srdce-pane-praha-nam-jiriho-z-podebra.A180103_205000_architektura_rez. [citováno 2024-07-03].

SOUČEK, Jan. *Praha nabízí dekonstruktivismus ZahaHadidové. Zatím v galerii, později u Masarykova nádraží*. Online. In. ČT24 10. 9. 2017. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/kultura/praha-nabizi-dekonstruktivismus-zahy-hadidove-zatim-v-galerii-pozdeji-u-masarykova-nadrazi-92598>. [citováno 2023-12-28].

STAVBAWEB. *Tančící dům*. Online. In. Stavbaweb.cz 3. 9. 2008. Dostupné z: <https://www.stavbaweb.cz/tanici-dm-3505/clanek.html>. [citováno 2023-11-09].

TOUŠEK, Jaroslav. *Letošní ročník Sculpture Line se představuje. Sochy v ulicích vystaví Gebauer nebo Kolářková*. Online. In. Lidovky.cz 9. 6. 2021. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/orientace/kultura/letosni-rocnik-sculpture-line-se-predstavuje-sochy-v-ulicich-vystavi-gebauer-nebo-kolackova.A210609_114045_ln_kultura_jto. [citováno 2023-11-25].

ZAHA HADID ARCHITECTS. Autor neuveden. *Archive*. Online. In. ZahaHadidArchitects Datum neuveden. Dostupné z: <https://www.zaha-hadid.com/archive/>. [citováno 2024-01-11].

Videa a jiné audio zdroje

CENTER FOR ARCHITECTURE AND METROPOLITAN PLANNING. *Historický význam území Masarykova nádraží a jak na něj navázat?* Online. In. Youtube. 26. 9. 2018. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=5Dy8NbcOtIQ&t=2436s&ab_channel=CenterforArchitectureandMetropolitanPlanning. [citováno 2023-12-29].

GEBRIAN, Adam. *Kostel Nejsvětějšího srdce Páně: Prohlídka ikony Vinohrad od Jože Plečnika*. Online. In. Youtube. 8. 10. 2021. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=rkHdUZap4iI&ab_channel=AdamGebrian. [citováno 2024-02-20].

KOTULA, Daniel. *Masaryčka: Jak vypadá největší projekt v centru Prahy*. Online. In. Youtube. 14. 9. 2023. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=2_HYKyxQQQU&ab_channel=%C5%BD%C3%ADtPrahu. [citováno 2024-01-11].

Seznam obrazové přílohy

Obrázek 1: Tvůrce neuveden. *Zničený dům na Rašínově nábřeží, na jehož místě dnes stojí Tančící dům*. Fotografie. Online. In. Vysehradskej Dostupné z: <https://vysehradskej.cz/vzpominky-na-bombardovani-prahy/>. [citováno 2023-11-14].

Obrázek 2: Tvůrce neuveden. *Tancic-dům.jpeg*. Fotografie. Online. In. Golf hotel Prague. Dostupné z: <https://www.hotel-golf.cz/tancici-dum/>. [citováno 2024-01-04].

Obrázek 3: Tvůrce neuveden. *Tančící dům*. Fotografie. Online. In. Prague here. Dostupné z: <https://www.praguehere.com/cs/tancici-dum>. [citováno 2024-01-04].

Obrázek 4: Tvůrce neuveden. Bez názvu. Fotografie. Online. In. Sculpture line. Dostupné z: <https://www.sculptureline.cz/cs/mesto/praha/co-je-to-stesti.346>. [citováno 2024-01-04].

Obrázek 5: Tvůrce neuveden. Bez názvu. Fotografie. Online. In. Aerocentrum. Dostupné z: <http://www.aerocentrum.cz/praha-tancici-dum>. [citováno 2024-01-04].

Obrázek 6: SAVIN, Alexander. *Pohled na Tančící dům z Petřínské rozhledny*. Fotografie. Online. In. Wikipedia. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Tan%C4%8D%C3%ADc%C3%AD_d%C5%AFm#/media/Soubor:Prague_07-2016_View_from_Petrinska_Tower_img5.jpg. [citováno 2024-01-04].

Obrázek 7: Tvůrce neuveden. Bez názvu. Fotografie. Online. In. Arch Space. Dostupné z: <https://www.archspace.cz/tancici-dum-poprve-otevre-verejnosti-sve-dosud-nepristupne-prostory>. [citováno 2024-01-04].

Obrázek 8: Tvůrce neuvede. Bez názvu. Animace. Online. In. Instagram. Dostupné z: https://www.instagram.com/masarycka_spojuje/. [citováno 2024-02-24].

Obrázek 9: Vlastní fotografie

Obrázek 10: Vlastní fotografie

Obrázek 11: Vlastní fotografie

Obrázek 12: Letecká mapa

Obrázek 13: PLEČNIK, Josiph. *Model první varianty kostela 1923*. Reprodukce dobové fotografie. Online. In. FIFNEROVÁ, Karolína. Pdf, Universita Karlova, Katolická a Teologická fakulta. 2020. Příloha bakalářské práce. Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/128197>. [citováno 2024-02-23].

Obrázek 14: Vlastní fotografie

Obrázek 15: Vlastní fotografie

Obrázek 16: Vlastní fotografie

Obrázek 17: Vlastní fotografie

Obrázek 18: Letecká mapa

Obrázek 19: Vlastní fotografie

Obrázek 20: Vlastní fotografie

Obrázek 21: Vlastní fotografie

Obrázek 22: Vlastní fotografie

Obrázek 23: Tvůrce neznámý. *02 Masarykovo nádraží exteriér.jpg*. Fotografie. Online. In. Wikipedia. Dostupné z: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:02_Masarycka_train_station_exterior.jpg. [citováno 2024-02-23].

Obrázek 24: IPR Praha. *3D Model Prahy*. Mapa. Online. In. Geoportal Praha. Dostupné z: <https://app.iprpraha.cz/apl/app/model3d/>. [citováno 2024-03-11].

Obrázek 25: Vlastní fotografie

Obrázek 26: Vlastní fotografie

Obrázek 27: Vlastní fotografie

Obrázek 28: Vlastní fotografie

Obrázek 29: Vlastní fotografie

Obrázek 30: Vlastní fotografie

Obrázek 31: Vlastní fotografie

Obrázek 32: Vlastní fotografie

Obrázek 33: Vlastní fotografie

Obrázek 34: Vlastní fotografie

Obrázek 35: Vlastní fotografie

Obrázek 36: Vlastní fotografie

Obrázek 37: Vlastní fotografie

Obrázek 38: Vlastní fotografie

Obrázek 39: Vlastní fotografie

Obrázek 40: Vlastní fotografie

Obrázek 41: Vlastní fotografie